

Daaneela Hiraagaa

Gidduwaa Erissuwaa

Daaneela maxaafai xaafettidoogee Aihuda asati Aihuda gidenna kawotettatu haaruwaa garssan aqidi, gita yedetainne huqqunnai gakkii, eti barchchiyaa be7iyo wodiyaana. Maxaafaa xaafidaagee ajjuutaappe beettida taariketuuninne oosotun go7ettidi, he wode de7iya asaa minttettees. Xoossai huqqunnidi haariya kawuwaa xaissidi, asaa huqqunnaa qashuwaappe kessanaagau hidootaa immees.

Ha maxaafai naa77u waanna waanna kifiletun shaahettees.

1. Daaneelinne aara issippe omooduwan de7iya amarida asati Xoossaa ammaniyo mino ammanuwaaninne ayyo azazettiyo hanotan bantta morkketa xoonidoogaa odiya taariketa gidishin, etikka polettidoogee Baabiloonenne Parsse kawotettaa laittaana.
2. Daaneeli dumma dumma ajjuutaa be7iis. He ajjuutati leemisuwaa beessiiddi, Baabilooneppe doommidi, dumma dumma kawotettati denddi denddidi kunddanaagaanne eta haariya Aihuda gidenna kawoi xayin, Xoossaa asai xoonuwaa demmanaagaa bessees.

Daaneelinne A Laggeti Baabiloonen Tamaari-dosona

¹ Yihudaa Kawoi Yo7aqeemi kawotido
heezantto laitti, Baabiloone Kawoi

Naabukadanaxoori Yerusalaame katamaa bolli woraajjidi, he katamaa dooddiis. ² Godai Yihudaa Kawuwaa Yo7aqeemanne Xoossaa Beeta Maqidasiyan de7iya miishshatuppe unddenaagaa a kushiyan aattidi immiis. Immin ikka he miishshata Baabiloone biittan de7iya ba xoossatu eeqa keettaa ehiis; ehiidi ba xoossaa miishshaa minjiyo keettan wottiis.

³ Hegaappe guyyiyan, kawoi Ashifanaaza giyo ba oosanchchatu halaqaa hagaadan yaagidi azaziis; “Israa7eela asaa giddoppe kawo zare gidiaageetanne gita asatu zare gidiaageeta doora. ⁴ Doorana yelagati asatettan wottiyoobi bainnaageeta, malanchchata, ai tamarissikkokka eranau danddayiyaageeta, akeekiyaageeta, eratettai kumidoogeetanne kawuwaa keettan oottanau danddayiyaageeta. Eta Baabiloonetu qaalaanne xifatiyaa tamarissa” yaagiis. ⁵ Qassi eti hachchi hachchi maana qumainne uyana woiniyaa eessai kawuwaassi ka77ida kattaappenne ushshaappe gidanaadan, kawoi azaziis. Hegaadankka, heezzu laittaa loohidoogaappe guyyiyan, kawuwaa sintti shiiqidi, oosuwaa doommanaadan kuuyiis.

⁶ Doorettidaageetu giddoppe Yihudaa zare gidiaageeti Daaneela, Hanaaniyaa, Mishaa7eelanne Azaariyaa giyoogeeti de7oosona. ⁷ Oosanchchatu halaqai eta sunttaa laammidi, Daaneela Bilxxaasoora, Hanaaniyaa Sidiraaqa, Mishaa7eela Misaaqa, Azaariyaa Abbdanaago giidi sunttiis.

⁸ Daaneeli kawuwaa qumaa miyoogaaninne woiniyaa eessaa uyiyoogan bana tunissenna

mala, ba wozanan qofaa qachchiis; qachchidi he qofan maayanaadan, oosanchchatu halaqaa woossiis. ⁹ Woossin he halaqai Daaneela sabbana malanne ayyo qarettana mala, Xoossai oottiis. ¹⁰ Gido shin, oosanchchatu halaqai Daaneelayyo odiiddi, “Taani intteyyo ha qumaanne ushshaa azazida ta godaa kawuwaayyo yayyais. Inttenaara laggetiya yelagatu som77uwaappe intte som77oi gilqqi beettikko, intte gaasuwan kawoi tana worana” yaagiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, oosanchchatu halaqai sunttin Daaneela, Hanaaniyaa, Mishaa7eelanee Azaariyaa hadaraa ekkida bitaniyaa Daaneeli ha-gaadan yaagiis, ¹² “Nuuyyo maanau ataakilte xalaalaa, uyanaukka haatta xalaalaa immada, nuna ne ashkkarata tammu gallassatun paacca. ¹³ Hegaappe guyyiyan, nu som77uwaanne kawo qumaa miya yelaga asatu som77uwaa xakkaya xeellada, nuna ne ashkkarata neeyyo milati beet-tidaagaadan ootta” yaagiis.

¹⁴ Yaagin i heгаа maayidi, tammu gallassaa eta paacciis. ¹⁵ Tammu gallassaappe guyyiyan, kawuwaa qumaa miida yelagatu ubbaappe payyidinne anqqaridi beettidosona. ¹⁶ Yaatin, etau battido qumaanne woiniyaa eessaa diggirggidi, ataakiltiyaa immiis.

¹⁷ Ha oiddu yelagatuuyo Xoossai eraanne ubba qommo xifateenne timirttee geliyo akeekaa im-miis. Daaneeli qassi ajjuutaanne aimuwaa ubbaa birshshettaa erees.

¹⁸ Kawoi yelagati baakko gelanaadan azazido wodee polettin, oosanchchatu halaqai eta Naabukadanaxoora sintti aattiis. ¹⁹ Kawoi eta

haasayissido wode, Daaneela, Hanaaniyaa, Mishaa7eelanne Azaariyaa mala asi eta gidдон beettibeenna. Yaatin, eti kawuwaassi oottanau gelidosona. ²⁰ Kawoi eta oichchido ai aadhdhida eratettanne akeeka oishan, a kawotettan de7iya shareechhotuppenne murunniyaageetu ubbaappe eti tammu kushe aadhdhidi beettidosona. ²¹ Daaneeli Kawoi Qiiróosi kawotido koiro laittai gakkanaassi oottiiddi gam77iis.

2

Naabukadanaxoora Aimuwaa

¹ Naabukadanaxoori ba kawotido naa77antto laitti aimuwaa aimottiis. He aimoi a keehin shabbirin, xiskkoi a efeennan ixxiis. ² Yaatin, i aimottido aimuwaa ayyo yootana mala, shareechchoti, murunniyaageeti, bitiyaageetinne aadhdhida eranchchati xeegetti yaanaadan kawoi azaziis. Azazin yiidi, a sinttan eqqidosa. ³ Kawoi eta, “Taani tana shabbiriya aimo aimottaas; he aimoi aibakko eranau koyais” yaagiis.

⁴ Aadhdhida eranchchati kawuwaa Sooretu 1 qaalán, “Kawuwau, merinau de7a! Ne aimuwaa nuuyyo ne ashkkaratuyyo yoota; nuuni neessi a birshshettaa yootana” yaagidosona.

⁵ Yaagin kawoi aadhdhida eranchchata hagaadan yaagiis; “Taani minttada qachchido qofai haggaa. Intte ha aimuwaanne a birshshettaa tana erissana xayikko, taani inttena qanxxa

¹ 2:4 Daaneela 2:4 ppe biidi miraa7iyaa 7 gakkanaashin Sooretu qaalán xaafettiis.

yeggana; intte keettati buura ule kiyana. ⁶ SHin intte aimuwaanne a birshshettaa taayyo yootikko, imuwaa, woituwaanne daro bonchchuwaa taappe intte ekkana. Hegaa gishshau, ane aimuwaanne a birshshettaa tana erissite” yaagiis.

⁷ Yaagin naa⁷⁷anttuwaakka eti zaaridi, “Kawoi aimuwaa nuuyyo ba ashkkaratuyyo yooto; nuuni a birshshettaa erissana” yaagidosona.

⁸ Yaagin kawoi etassi zaaridi, “Taani intte halchchuwaa erais; taani minttada qachchido qo-faa intteikka erido gishshau, hagonaa sugana giidi haneeta. ⁹ Intte aimuwaa taayyo yootana xayikko, issi pirddai inttena naagees. Hanotai laamettana giidi intte ufaissaa oottiyo gishshau, taayyo word-donne gene qaalaa yootanau maqettideta. Hegaa gishshau, aimuwaa taayyo yootite; yaatikko, intte a birshshettaa erissanau danddayiyoogaa taani erana” yaagiis.

¹⁰ Aadhdhida eranchchati kawuwau zaaridi, “Kawoi oichchiyo oishaa zaaranau danddayiya issi asinne biittan baawa. Ai gitatidanne wolqqaamida kawoikka hagonaa malabaa shareechchota, murunniyaageeta woikko aadhdhida eranchchata oichchi erenna. ¹¹ Kawoi oichchido oishai deexo; asaara issippe de⁷enna xoosattuppe attin, hagonaa kawuwaassi qonccissanau danddayiyaabi mulekka baawa” yaagidosona.

¹² Hegaa gishshau, kawoi yiillotiis; keehippe hanqqettiis. Hanqqettidi Baabiloonen de⁷iya aadhdhida eranchchata ubbaa wurssanaadan azaziis. ¹³ Azazin aadhdhida eranchchata

woranau awaajoi kiyiis. Kiyin woriyaageeti Daaneelanne a laggeta woranau koyidosona.

Xoossai Daaneela Aimuwaa Birshshettaa Eris-siis

¹⁴ Kawuwaa naagiya olanchchatu halaqai Ariyooki, Baabiloonen de7iya aadhdhida eranchchata woranau kiyiyo wode, Daaneeli a akeekaaninne hiillan haasayissiis. ¹⁵ I kawuwaa naagiya olanchchatu halaqaa Ariyooka, “Kawuwaa awaajoi aissi hagaadan palattidee?” giidi oichchiis. Oichchin Ariyooki hanotaa Daaneelayyo odiis. ¹⁶ Hegan Daaneeli kawuwaakko gelidi, aimuwaa birshshettaa erissanau, baayyo wodee imettana mala woossiis.

¹⁷ Hegaappe guyyiyan, Daaneeli ba soo simmidi, ba heezzu laggetuyyo, Hanaaniyaayyo, Mishaa7eelayyoonne Azaariyaayyo hanotaa odiis. ¹⁸ Eti Baabiloonen de7iya hankko aadhdhida eranchchatuura issippe haiqqennaadan, saluwaa Xoossai maarotaa etau oottidi, ha xuuraa etau qonccissanau woossana mala, etau yootiis.

¹⁹ He qamman xuurai Daaneelayyo ajjuutan qoncciiis. Yaatin, Daaneeli saluwaa Xoossaa hagaadan yaagidi galatiis;

²⁰ “Aadhdhida eratettainne wolqqai Xoossaassa gidiyo gishshau,

a sunttai merinaappe merinaa gakkanaassi galatettidaagaa gido.

²¹ Wodetanne aginata i laamnees.

Kawota kawotettaappe diggees;

qassi kawota kawotettan utissees.

Aadhdhida eranchchatuyyo aadhdhida eraa, akeekiyaageetuyyookka eraa i imnees.

²² Ciimma xuuraanne geemmida yohuwaa
i qonccissees.

Xuman de7iyaabaakka i erees;
poo7oikka aara de7ees.

²³ Abeet ta maizza aawatu Xoossau,
taani nena galataisinne sabbais.

Aissi giikko, neeni taayyo
aadhdhida eraanne wolqqaa immadasa.

Nuuni nena oichchidoogaa
tana ha77i erissadasa.

Kawuwaa aimuwaa nuna erissadasa”
yaagiis.

*Daaneeli Aimuwaanne A Birshshettaa
Kawuwaa Erissiis*

²⁴ Hegaappe guyyian, Daaneeli Baabiloonen
de7iya aadhdhida eranchchata wurssanau
kawuwaappe azazuwaa ekkida Ariyookakko
biidi, “Aadhdhida eranchchata woroppa. Tana
kawuwaakko gelissa; yaatobare taani a aimuwaa
birshshettaa a erissana” yaagiis.

²⁵ Ariyooki sohuwaara Daaneela kawuwaakko
gelissidi, kawuwaassi, “Yihudaappe omoodettidi
yiida asaappe kawuwaa aimuwaa birshshettaa
erissanau danddayiya asa demmaas” yaagiis.

²⁶ Kawoi Bilxxaasoora geetettiya Daaneela,
“Taani aimottido aimuwaanne a birshshettaa
tana erissanau danddayai?” giidi oichchiis.

²⁷ Oichchin Daaneeli hagaadan yaagidi
zaariis; “Kawuwau, neeni oichchido xuuraa
qonccissanau danddayiya aadhdhida eranchchi,
shareechchoi, murunniyaabi, woikko maliyaabi
baawa. ²⁸ SHin xuurata qonccissiya issi
Xoossai saluwan de7ees. Wurssetta gallassatun

hananabaa i nena bessiis. Ne arssan zaqqullada, neeni aimottido aimoinne ajjuutai haggaa.

²⁹ “Kawuwau, neeni arssan zaqqullada, sinttappe hananabaa qoppadasa. He wode xuuraa qonccissiya Xoossai sinttappe hananabaa nena bessiis. ³⁰ Ha xuurai taassi qonccidoogee taani hara asaappe aadhdhida eranchcha gidiina gidennan, neeni kawoi aimuwaa birshshettaa eranaadaananne ne huuphe gidдон simerettida qoffaa akeekanaadaana.

³¹ “Kawuwau, neeni keehi gita, phooliyaanne xeellanaau yashshiya misilee ne sinttan eqqidaaggaa be7adasa. ³² Ha misiliyaa huuphee geeshsha worqqaappe, a tirainne kusheti biraappe, uloinne wodirati nahaasiyaa giyo birataappe, ³³ suilee birataappenne tohuwau yachchai baggai birataappe baggai urqqaappe merettiis. ³⁴ Neeni ha misiliyaa xeellishin, issi shuchchai asa kushee bochchennan deriyaappe xoqolettidi, birataappenne urqqaappe merettida misiliyaa tohuwaa yachchatu bolli wodhdhidi gaacchiis. ³⁵ He wode biratai, urqqai, nahaase giyo biratai, birainne worqqai ubbai gaacettidi, boniyan audiyan de7iya suullaa mala gidiis; gidin aibanne ashshennan carkkoi pittidi efiis. SHin misiliyaa bolli wodhdhida shuchchai wogga dere kiyidi, biittaa sa7aa kumiis.

³⁶ “Hagee ne aimuwaa; qassi ha77i birshshettaa nuuni neeyyo odana. ³⁷ Kawuwau, neeni kawotuyyo kawo. Saluwaa Xoossai neeyyo kawotettaanne wolqqaa, minotettaanne bonchchuwaa immiis. ³⁸ Biittaa ubbaa bollan nena haariyaaggaa oottiis; asaa, bazzo do7aanne saluwaa kafuwaa

ne kushiyan wottiis. Hegaa gishshau, worqqa huuphee nena.

³⁹ “Neepee guyyiyan, minotettan nena gakkenna hara kawotettai denddana. Kaallidi, biittaa ubbaa haariya, nahaase birata gidiya, heezzantto kawotettai denddana. ⁴⁰ Wurssettan ubbabaa gaaceretti liiqissiya birataadan minnida oiddantto kawotettai denddana. Biratai ubbabaa gaacerettidi liiqissiyoogaadan, ikka baappe kase denddida kawotettata gaacerettidi liiqissana.

⁴¹ “Tohotinne tohuwaa biradhdheti baggai birataappe, baggai urqqaappe merettidoogeeta neeni be7idoogaadankka, he kawotettai shaahettida kawotetta gidana. Biratai urqqaara walakettidaagaa ne be7idoogaadankka, baggai birataadan minnidaagaa gidana. ⁴² Tohuwaa biradhdheti baggai birata, baggai urqqa gididoogaadan, hegaadankka ha kawotettau baggai mino, baggai laafa gidana. ⁴³ Biratai urqqaara walakettidaagaa ne be7idoogaadan, he naa77u bagga asai geluwan ehuwan walakettana; shin biratai urqqaara walakettanau danddayennaagaadankka, eti issuwaa gididi gam77anau danddayokkona.

⁴⁴ “He kawotu laittan, saluwaa Xoossai mulekka kunddenna, hara asaukka imettenna kawotettaa essana. He eqqida kawotettai he kawotettata ubbaa gaaceretti xaissana; shin i merinau eqqidi daana. ⁴⁵ Asa kushee bochchennan deriyaappe xoqoletti wodhdhidi, birataappe, nahaasiyaappe, urqqaappe, biraappenne worqqaappe merettida misiliyaa gaacerettida shuchchaa birshshettai he kawotettaa.

“Gita Xoossai sinttanau hananabaa kawuwaa bessiis. Aimoikka tuma; birshshettaikka amanettidaagaa” yaagidi zaariis.

Kawoi Daaneelassi Woitiis

⁴⁶ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Naabukadanaxoori Daaneela bonchchidi, som77uwaa biittaa gattidi gufanniis; yaatidi asai a sinttan yarshshuwaa yarshshanaadaaninne ixaanaa cuwayanaadan azaziis. ⁴⁷ Kawoi Daaneela, “Tumaappe ne Xoossai xoossatu Xoossaa, kawotu Godaanne xuuraa qonccissiyaagaa. Neeni ha xuuraa qonccissanau danddayidoogee hegaassa” yaagiis.

⁴⁸ Hegaappe guyyiyan, kawoi Daaneela keehi bonchchiis; daronne al77o imotatakka ayyo immiis; Baabiloone biittaa haariyaagaa oottiis. Qassi Baabiloonen de7iya aadhdhida eranchchatu ubbaa bolli halaqa oottidi, a sunttiis. ⁴⁹ Daaneeli oichchin, kawoi Sidiraaqa, Misaaqanne Abddanaaga Baabiloone biittaa aissiyaageeta oottidi sunttiis; shin Daaneeli kawo keettan gam77iis.

3

Naabukadanaxoori Essido Worqqa Misiliyaa

¹ Kawoi Naabukadanaxoori geesai usuppun tammu wara, gomppai usuppun wara gidiyo misiliyaa worqqaappe medhdhidi, Baabiloone biittan Duura Dembban essiis. ² Essidi he misiliyaa anjjiisanau yaanaadan, kawoppe garssaara biittaa haariyaageeta, ola gadaawata, aurajjaa haariyaageeta, kawuwaa zoriyaageeta, miishsha

keettan oottiyaageeta, pirdda daannata, higge er-anchchatanne auraajjan auraajjan de7iya hara halaqata xeeqiis. ³ Yaatin, kawoppe garssaara biittaa haariyaageeti, ola gadaawati, auraajjaa haariyaageeti, kawuwaa zoriyaageeti, miishsha keettan oottiyaageeti, pirdda daannati, higge er-anchchatinne auraajjan auraajjan de7iya hara halaqati issippe he misiliyaa anjjissanau shiiqidi, Kawoi Naabukadanaxoori essido misiliyaa sinttan eqqidosona.

⁴ He wode awaajuwaa awaajjiyaagee ba qaalaa xoqqu oottidi, hagaadan yaagiis; “Inttenoo, asau, kawotettatoo, dumma dumma qaalaa haasayiyya zaretoo, ⁵ ubbaikka malkkataa, pulaaliyaa, maazinqqiyaa, diittaaanne cora baqettan waaxettida diittaa issippe kaa7iyo wode siyosaarakka, Kawoi Naabukadanaxoori essido worqqa misiliyaayyo gufannidi goinnite. ⁶ Misiliyaa sinttan gufannidi goinnenna urai ooninne eexxiya itoone tamaa giddo olettana” yaagiis.

⁷ Yaagin asai ubbai, kawotettati ubbainne dumma dumma qaalaa haasayiyya zaretu ubbai malkkataa, pulaaliyaa, maazinqqiyaa, diittaaanne cora baqettan waaxettida diittaa issippe kaa7iyo wode siyosaarakka, biittan gufannidi, Kawoi Naabukadanaxoori essido worqqa misiliyaayyo goinnidosona.

Misiliyaayyo Goinnennan Ixxida Heezzu Aihudata Mootidosona

⁸ Hegaa gishshau, he wode issi issi Baabiloone asati sinttau aadhdhidi, Aihudata mootidosona.

⁹ Eti Kawuwaa Naabukadanaxoora hagaadan

yaagidosona; “Kawuwau, merinau de7a.
¹⁰ Kawuwau, neeni malkkataa, pulaaliyaa, maazingqiyaa, diittaanne cora baqettan waaxettida diittaa issippe kaa7iyo wode, siyiya ooninne biittan gufannidi, worqqa misiliyaayyo goinnanaadan, ¹¹ qassi biittan gufannidi goinnenna asi de7ikko, eexxiya itoone tamaa giddo olettanaadan awaajuwaa kessadasa. ¹² SHin kawuwau, neeni Baabiloone biittaa bolli sunttido Aihudati, Sidiraaqi, Misaaqinne Abddanaagoi ne azazuwaa ixidosona; ne xoossatuuyo oottokkona; qassi ne essido worqqa misiliyaayyookka goinnokkona” yaagidosona.

¹³ Naabukadanaxoori hegaa siyido wode, hanqquwaa eexxi kiyidi, Sidiraaga, Misaaqanne Abddanaaga ehaanaadan azaziis. Azazin eta kawuwaa sintti ehiidosona. ¹⁴ Naabukadanaxoori eta hagaadan yaagiis; “Sidiraaqaa, Misaaqaa, Abddanaagoo, ha intte ta xoossatuuyo oottennaageenne ta essido worqqa misiliyaayyo goinnennaagee tumee? ¹⁵ Ha77i malkkataa, pulaaliyaa, maazingqiyaa, diittaanne cora baqettan waaxettida diittaa kaa7iyoogaa siyiyo wode, taani essido misiliyaayyo gufannidi goinnikko, daro lo77o. SHin intte goinnennan ixikko, sohuwaara eexxiya itoone tamaa giddon olettana. Ai xoosee inttena ta kushiyaappe ashshanai?” yaagiis.

¹⁶ Sidiraaqi, Misaaqinne Abddanaagoi kawuwaassi zaaridi, “Kawuwau Naabukadanaxooraa, ha yohuwan nuuni neeyyo zaaruwaa immanau bessenna. ¹⁷ Kawuwau, nuuni eexxiya itoone tamaa giddo olettiyaakkokka,

nuuni ayyo oottiyo Xoossai he tamaappe nuna ashshanau danddayees. Qassi kawuwau, i nuna ne kushiyaappekka ashshana. ¹⁸ SHin kawuwau, ubba i nuna ashshennan ixxiyaakkokka, nuuni ne xoossatuyyo oottennaagaanne neeni essido worqqa misiliyaayyo goinnennaagaa era” yaagidosona.

Heezzu Aihudata Haiquwau Pirddidosona

¹⁹ He wode Naabukadanaxoori Sidiraaqa, Misaaqanne Abddanaago bolli hanqquwaa suulliis; suullin a som77oi etau kasegaappe dummatiis. Tamai kase eexxiyoogaappe laappun kushiya aadhdhidi eexxanaadan azaziis. ²⁰ Sidiraaqa, Misaaqanne Abddanaaga qachchidi, eexxiya itoone tamaa giddo olanaadan, ba olanchchatu giddoppe mino asata azaziis. ²¹ Yaatin, ha asata, eta qoliyaara, suriyaara, huuphiyan xaaxido xaattaaranne hara maayo ubbaara gatti qachchidi, eexxiya itoone tamaa giddo olidosona. ²² Kawuwaa azazoi keehi eeso gidido gishshaunne itoone tamaikka kaseppe aadhdhi eexxiyo gishshau, Sidiraaqa, Misaaqanne, Abddanaaga taman olida he mino asata tamaa lacoï wori aggiis. ²³ Ha heezzu qashettida asati, Sidiraaqi, Misaaqinne Abddanaagoi, eexxiya itoone tamaa giddo wodhdhididosona.

²⁴ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Naabukadanaxoori bana maalaalissin eesuwan denddi eqqidi, “Nuuni qachchidi eexxiya itoone tamaa giddo olido asati heezza gidokkonaayye?” yaagidi bana zoriyaageeta oichchiis.

Oichchin eti, “Kawuwau, ee heezza” yaagidi zaaridosona.

²⁵ Kawoi zaaridi, “Be7ite, taani qashuwaappekka birshshettidi, tamaa gidon yaa, haa hemeterettiya, tamaikka ainne bochchenna oiddu asata be7ais! Oiddanttoi qassi xoossatu na7a milatees,” yaagiis.

Hezzu Aihudati Tamaappe Kiyidosona

²⁶ Yaatin, Naabukadanaxoori eexxiya itoone tamaa lanqqe shiiqidi, ba qaala xoqqu oottidi, “Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa ashkkaratoo, Sidiraaqaa, Misaaqaa, Abbdanaagoo, kiyite! Kiyidi haayite!” yaagidi xeeqiis. Yaatin, Sidiraaqi, Misaaqanne Abbdanaagoi tamaa gidoppe kiyidosona. ²⁷ Kawoppe garssaara biittaa haariyaageeti, ola gadaawati, aurajjaa haariyaageeti, kawuwaassi oottiya hara halaqati ubbai etakko shiiqidosa. SHiiqidi tamai eta bolla bochchibeennaagaa, eta huuphiyaa binnaanaappe issoikka malaatettibeennaagaa, eta maayoikka labettibeennaagaanne tama peenoikka etan bainaagaa be7idosona.

²⁸ Hegaappe guyyiyan, Naabukadanaxoori hagaadan yaagiis; “Sidiraaqa, Misaaqanne Abbdanaago Xoossai galatetto! I ba kiitanchchaa kiittidi, banan ammanettida ba ashkkarata ashshiis. Eti kawuwaa azazuwaa ixxidosa; bantta Xoossaappe attin, hara xoossaassi oottanaappenne goinnanaappe haiqqanaagaa dosidosona. ²⁹ Hega gishshau, Sidiraaqa, Misaaqanne Abbdanaago Xoossaa toochchidi haasayiya ai asikka, woikko ai kawotettikka, woikko dumma dumma qaalan haasayiya ai

zareekka qanxxettananne muxettana mala, eta keettaikka laalettidi, pito doore gidana mala, taani awaajjaas. Aissi giikko, hara ai xoossinne hagaadan oottidi, asa ashshenna” yaagiis.

³⁰ Hegaappe guyyiyan, kawoi Sidiraaqa, Misaaqanne Abbdanaaga Baabiloone biittan xoqqu xoqqu oottidi sunttiis.

4

Naabukadanaxoori Aimottido Naa77antto Aimuwaa

¹ Kawoi Naabukadanaxoori asa ubbaassi, kawotettatu ubbaassinne dumma dumma qaalan haasayiya zaretu ubbaassi hagaadan yaagidi, dabddaabbiiya kiittiis.

“Saro de7eetii!

² “Ubbaappe Xoqqiya Xoossai taayyo oottido maalaalissiyaabaanne oorattabaa taani intteyyo odanau koyais.

³ “A malaatai aiba gitee!

I oottiyo oorattabai aiba minoo!

A kawotettai merinaa kawotetta;

a maataikka yeletaappe yeletaa gakkanaashiina.

⁴ “Taani Naabukadanaxoori ta kawo keettan gita duretettaaninne injjiyan de7ais. ⁵ Issi gallassi taani tana yashshiya aimo aimottaas. Taani ta arssan zaqqullada, be7ido aimoinne ajuutai tana daganttiis. ⁶ Hegaa gishshau, ha aimuwaa birshshettaa tana erissana mala, Baabiloonen de7iya aadhdhida eranchchata ubbaa taakko ehaanaadan azazaas. ⁷ He wode shareechchoti, murunniyaageeti, aadhdhida

eranchchatinne xoolinttiyaa paidiyaageeti taakko yin, ta aimuwaa etau yootaas; shin eti birshshettaa tana erissanau danddayibookkona. ⁸ Wurssettan ta xoossaa sunttan Bilxxaasoora geetetti xeegettiya, geeshsha xoossatu ayyaanai aani de7iyo Daaneeli taakko gelin, ayyo ta aimuwaa hagaadan gaada yootaas.

⁹ “Aadhdhida eranchchatu halaqau Bilxxaasoora, geeshsha xoossatu ayyaanai nenan de7iyoogaanne ai xuurinne neeppe geemmennaagaa taani erais. Taani aimottido aimoi haggaa; ane taayyo a birshshettaa oda.

¹⁰ “Taani ta arssan zaqqullada, biittaassi giddo ginan issi mittai eqqidaagaa ajjuutan be7aas; he mittau geesai daro adussa. ¹¹ He mittai diccidi gitatiisinne minniis; ayyo xeera saluwaa gakkees; sa7aappe sa7aa gaxaa gakkanaashin beetees. ¹² He mittaa haittai xeellana lo77iyaagaa; a aifeekka keehi daro; ubbaukka miyoobi an de7ees. Bazzo do7ati a kuwan shemppidosona; saluwaa kafotikka a daashshaa gidдон keexxidi de7idosona. Paxa de7iya ubbai appe miis.

¹³ “Ta arssan zaqqullada, geeshsha kiitanchchai saluwaappe wodhdhishin ajjuutan be7aas. ¹⁴ Ikka ba qaalaa xoqqu oottidi, hagaadan yaagiis; “Ha mittaa qanxxite; a tashiyaa karite; a haittaakka pirxxite; a aifiyaakka laalite. A garssan de7iya do7atinne a daashshan de7iya kafoti ubbai baqatona. ¹⁵ SHin durumaanne a xaphuwaa birataappenne nahaasiyaappe qoxxido sanssalatan qachchidi, biittan, maataa gidдон aggi bayite. Saluwaappe wodhdhiya akkan ka77o; qassi bazzuwan maataa gidдон

do7aara de7o. ¹⁶ A wozanai kahai asaagaappe do7aagau laametto. Hegaadan hanidaashin, a bolli laappun laittai wuro. ¹⁷ Ubbaappe Xoqqiya Xoossai asaa naatu kawotetta ubbaa haariyoogaa, kawotettaa i ba koyiyo uraassi immiyoogaanne harai atto, asa ubbaappe karettidaageetakka i sunttiyoogaa paxa de7iya asai ubbai erana mala, qasho qofaa kiitanchchati awaajjidosona. Pirddaakka geeshshati odidosona” yaagiis.

¹⁸ “Taani Kawoi Naabukadanaxoori aimottido aimoi haggaa. Ha77i simmi Bilxxaasoora, taayyo a birshshettaa oda. Aissi giikko, ta kawotetta gidдон de7iya aadhdhida eranchchatuppe issoinne tana birshshettaa erissanau danddayibeenna; shin geeshsha xoossatu ayyaanai nenan de7iyo gishshau, neeni danddayaasa’ yaagaas.

Daaneeli Aimuwaa Birshshiiis

¹⁹ “He wodiyan Bilxxaasoora geetettiya Daaneeli dagammidi, haniyoobaa xayiiis. I ba qofan shabbirettido gishshau, guutta wodiya co77u giidi takkiis. Yaatin, kawoi, ‘Bilxxaasoora, ha aimoinne a birshshettai nena daganttoppo’ yaagiis.

“Yaagin Bilxxaasoori zaaridi, ‘Ta godau, ha aimoi nena ixxiyaageetussi, a birshshettaikka qassi ne morkketussi gideerenneeshsha! ²⁰ Neeni aimuwan be7ido mittai, diccidi minnidaagee, xeerai saluwaa gakkidoogee, sa7aappe sa7aa gaxaa gakkanaashin beettidaagee, ²¹ haittai xeellanau lo77idoogee, aifeekka keehi daridoogee, ubbau miyoobi an de7iyoogee, bazzo do7ati a kuwan shemppidoogeenne saluwaa kafotikka a daashshaa gidдон keexxidi

de7idoogee, ²² kawuwau, he mittai nena! Neeni gitatadasanne minnadasa; ne gitatettai diccidi, saluwaa gakkiiis; ne kawotaa maataikka sa7aa gaxaa gakkiiis.

²³ “Kawuwau, neeni geeshsha kiitanchchai saluwaappe wodhdhidi, “Ha mittaa qanxxidi xaissite; shin a durumaanne a xaphuwaa birataappenne nahaasiyaappe qoxxido sanssalatan qachchidi, biittan, maataa gidдон aggi bayite. Saluwaappe wodhdhiya akkan i ka77o; laappun laittai wurana gakkanaashin, bazzo do7adan de7o!” giyo wode be7adasa.

²⁴ “Kawuwau, a birshshettai haggaa. Hagee Ubbaappe Xoqqiya Xoossai ta godaa kawuwaa bolli polanau kiittido pirddaa. ²⁵ Neeni asa gidдoppe goodettada, bazzo do7atuura issippe de7ana. Neeni booradan maataa maananne saluwaappe wodhdhiya akkan ka77ana. Qassi Ubbaappe Xoqqiya Xoossai asaa naatu kawotetta ubbaa haariyoogaanne kawotettaa ba koyido urau immiyoogaa neeni erana gakkanaashin, laappun laittai ne bollan aadhdhana.

²⁶ “Durumai ba xaphuwaara biittan attanaadan azazettidoogee, neeni saluwaa Xoossai biittaa ubbaa haariyoogaa eriyo wode, ne kawotettai neeyyo simmanaagaa bessees. ²⁷ Hegaa gishshau, kawuwau, ta zoriyaa ekka. Nagaraa oottiyoogaa aggada, xillobaa ootta; huqqunnettidaageeta naaqqiyoogaa aggada, etau qaretta. Yaatin, geella neeni saro de7ana wodee aduqqikkonne’ yaagiis.

²⁸ “Hagee ubbai Kawuwaa Naabukadanaxoora bolli gakkiiis. ²⁹ Tammanne naa77u aginaappe

guyyiyan, kawoi Baabiloonen de7iya kawo keettaa bolli dembbayi keexxidosan hemettiiddi ³⁰ hagaadan yaagiis; ‘Hagee ta kawo keettai an de7ana mala, taani ta gita wolqqan, ta gitatettaa bonchchuwaassi gimbbissido Baabiloone katamaa gitaa gidennee?’ yaagiis.

³¹ “I haasayidi wursennan de7ishin, saluwaappe hagaadan giya qalai puttu giis; puttu giidi, ‘Kawuwaa Naabukadanaxooraa, ne bollan pirddettida pirddai haggaa: ne kawotettai neeppe ekettiis. ³² Neeni asaa giddoppe goodettada, bazzo do7aara daana; neeni booradan maataa maana. Ubbaappe Xoqqiya Xoossai asaa naatu kawotetta ubbaa haariyoogaanne kawotettaa i ba koyido uraassi immiyoogaa neeni erana gakkanaashin, laappun laittai ne bolli aadhdhana’ yaagiis.

³³ “Naabukadanaxoora bolli giidobai sohuwaarakka polettiis. Asa giddoppe goodettidi, booradan maataa miis. A bollaikka saluwaappe wodhdhiya akkan ka77iis. A binnaanai ankuuwaa baalliyaadan, a xugunttaikka kafuwaa xugunttaadan dicciis.

Naabukadanaxoori Xoossaa Galatiis

³⁴ “He laappun laittai wurido wode, taani Naabukadanaxoori xoqqu gaada saluwaa xeellaas; ta wozanai kahaikka simmiis. Simmin Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa galataas; merinau de7iyaagaakka bonchchaasinne sabbaas.

“A maatai merinaa maataa;
a kawotettaikka yeletaappe yeletaa
gakkanaashiina.

35 Sa7an de7iya asai ubbai
ayyo aibanne gidenna.

Saluwan de7iya kiitanchchatu bollinne
sa7an de7iya asaa bolli
i ba dosaa oottees.

A kushiya teqqanau danddayiyaabi baawa,
woikko a ‘Ai oottai?’ yaagidi
oichchiyaabi baawa.

36 “Ta wozanai simmaananne, ta kawotettaa
bonchchuwaa gishshau, ta anggainne ta puulai
taayyo simmi aggiis. Kase tana zoriyaageetinne
ta oosanchchati tana koyidosona. Taani ta
kawotettan minnaas; kaseegaappekka aadhdhiya
gitatetta taayyo gujettiis.

37 “Ha77i simmi taani Naabukadanaxoori
saluwaa Kawuwaa galatais; a xoqqu xoqqu
oottaisinne bonchchais. Aissi giikko, i oottiyoobai
ubbai likke; a ogeti ubbaikka xillo; qassi
otoruwan biyaageeta i kaushshanau danddayees”
yaagidi xaafiis.

5

Kawuwaa Belshshaaxaara Gibiraa

¹ Issi gallassi Kawoi Belshshaaxaari ba
oosanchchatuppe issi sha7atussi gibiraa giigissiis;
giigissidi etaara issippe woiniyaa eessaa uyiis.

² Belshshaaxaari woiniyaa eessaa uyidi, ba
aawai Naabukadanaxoori Yerusalaamen de7iya
Beeta Maqidasiyaappe ehiido worqqaappenne
biraappe oosettida ushsha miishshata ehaana
mala azaziis. Aissi giikko, inne a oosanchchati,
a keettaayetinne a baakkoti ubbai he ushsha
miishshatun eessaa uyana mala, i koyiis. ³Yaatin,

eti he Yerusalaamen de7iya Xoossaa Beeta Maqidasiyaappe ehiido worqqaappe oosettida ushsha miishshata kawuwaayyo ehiidosona. Ehin kawoi, a oosanchchati, a keettaayetinne a baakkoti he miishshatun tigettida woine eessaa uyidosona. ⁴ Eti he woine eessaa uyiiddi, worqqaappe biraappe, nahaasiyaappe, birataappe, mittaappenne shuchchaappe oosettida xoossata galatidosona.

⁵ He wode qoppennan de7ishin, asa kushe biradhdheti auppekko kiyidi yiidi, kawo keetan meeshettida godaa bollan, xomppiyaa wotiyio ballaa sinttan xaafidosona. He kushee xaafiyio wode, kawoi ba huuphen be7iis. ⁶ Be7in a som77oi laamettidi, bidintta milatiis; qassi yashshan a gaadee kokkoriis; a gulbbataikka ixxiis.

⁷ Kawoi ba qaalaa xoqqu oottidi, murruniyaageeta, aadhdhida eranchchatanne xoolinttiyaa paidiyaageeta ehaanaadan azaziis. Eti yin Baabiloone aadhdhida eranchchata hagaadan yaagiis; “Ha xifatiyaa nabbabidi, a birshshettaa tau yootiya uri ooninne, ochchaa teeraa milatiya maayuwaa maayana; a qooriyan worqqa sanssalataa aattana; qassi i ta kawotettaa haariya heezzantto asa gidana” yaagiis.

⁸ Hegaappe guyyiyan, kawuwaa aadhdhida eranchchati ubbai a sintti aadhdhdidosona; shin etappe ooninne he xifatiyaa nabbabanau, woikko a birshshettaa odanau danddayibeenna. ⁹ Hegan Kawoi Belshshaaxaari kaseegaappe aadhdhi dagammin, a som77oikka kaseegaappe aadhdhi

bidintta milatiis. A oosanchchatikka haniyoobaa xayidosona.

¹⁰ Kawoinne a oosanchchati wocamiyoogaa a aayyiyaa kawiyaa siyada, eti gibiraa miyo aaho keettaa gelada, hagaadan yaagaasu; “Kawuwau, merinau de7a! Ha qofan keehi shabbiretoppa; ne som77oikka laamettoppo. ¹¹ Geeshsha xoossatu ayyaanai an de7iyo issi asi ne kawotettaa gid-don de7ees. Erai, akeekainne xoossatuugaa mala aadhdhida eratettai an de7ees. Kase ne aawai Kawoi Naabukadanaxoori a shareechchotussi, murunniyaageetussi, xoolinttiyaa paidiyaagee-tussinne aadhdhida eranchchatussi halaqa oot-tidi sunttiis. ¹² Aissi giikko, ayyo lo77o ayyaanai, erainne akeekai de7ees; aimuwaa birshshanau, qan77ishiyaa odanaunne xuuraa qonccissanau i danddayees. Hegaa gishshau, kawoi Bilxxaasoora giidi sunttido Daaneela xeesa. I neeyyo xifatiyaa birshshettaa odana” yaagaasu.

Daaneeli Xifatiyaa Birshshiis

¹³ He wodee Daaneela kawuwaakko ehin, kawoi a hagaadan yaagiis; “Neeni Daaneelee? Ta aawai kawoi Yihudaappe omooddidi ehiidoogeetuppe issuwaa giyoi nenee? ¹⁴ Xoossatu ayyaanai nenan de7iyoogaanne erai, akeekainne keehi aadhdhida eratettai neeyyo de7iyoogaa taani siyaas. ¹⁵ Ha xifatiyaa nabbabanaunne a birshshettaa taayyo odanau murunniyaageetinne aadhdhida eranchchati yiidosona; shin eti birshshettaa taayyo odanau danddayibookkona. ¹⁶ Neeni birshshettaa odanaunne deexo oishatu zaaruwaa immanau danddayiyoogaa taani siyaas. Ha77i simmi neeni

ha xifatiyaa nabbabanaunne a birshshettaa taayyo odanau danddayikko, ochchaa teeraa milatiya maayuwaa maayana; ne qooriyan worqqa sanssalatai aadhdhana; qassi neeni kawotettaa haariya heezzantto asa gidana” yaagiis.

¹⁷ Yaagin Daaneeli kawuwaassi zaaridi, “Neeni immiyo imoi neessa gido; ne woituwaakka hara urau imma. Taani mati xifatiyaa kawuwaassi nabbabana; birshshettaakka odana.

¹⁸ “Kawuwau, Ubbaappe Xoqqiya Xoossai ne aawaa Naabukadanaxoorassi kawotaa, gitatettaa, bonchchuwaanne angгаа immiis. ¹⁹ I ayyo immido gitatettaa gaasuwan he asatinne dumma dumma qaalaa haasayiya zareti ayyo yayyidosonanne kokkoridosona. Ba woranau koyiyooгаа woriis; ashshanau koyiyooгааakka ashshiis; ba xoqqissanau koyidoogaakka xoqqissiis; kaushshanau koyidoogaakka kaushshiis. ²⁰ SHin i otorettido wodenne a wozanai muumido wode, ba kawotaa araataappe wodhdhiis; a bonchchoikka qaarettiis. ²¹ Asaa giddoppe goodettiis; a wozanai kahaikka laamettin, do7a mala gidiis. Booradan maataa miiddi, dembbaa haretuura issippe de7iis. A bollaikka saluwaappe wodhdhiya akkan ka77iis. Hegeekka Ubbaappe Xoqqiya Xoossai asaa naatu kawotetta ubbaa haariyoogaanne i ba koyido uraassi immiyooгаа i erana gakkanaassa.

²² “SHin nenoo, Belshshaaxaaraa, neeni a na7ai he ubbaa eraiddakka, ne huuphiyaa ziqqi oottabaakka. ²³ Qassi Saluwaa Godaa bollan otorettada, ne huuphiyaa xoqqu xoqqu oottadasa.

A Beeta Maqidasiyaappe bonqqiyan yiida worqqa miishshata neeni ehiissin, ne oosanchchati, ne keettaayetinne ne baakkoti woiniyaa eessaa etan uyidosona. Qassi xeellanau, siyanaunne eranau danddayenna xoossata, biraappe, worqqaappe, nahaasiyaappe, birataappe, mittaappenne shuchchaappe oosettidaageeta galatadasa. Ne shemppuwaanne ne gelaa kessaa ba kushiyan oiqqida Xoossaa bonchchabaakka. ²⁴ Hegaa gishshau, ha kushe biradhdheti appe kiitettin, ha xifatee xaafettiis.

²⁵ “Xifateekka, ‘MANEE, MANEE, TAQEEL, UUFARSSIIN’ yaagiyaagaa. ²⁶ A birshshettaikka ha-gaa;

MANEE (qoodettiis) giyoogee Xoossai ne kawotaa laittaa qoodidi, wuranaadan oottiis giyoogaa.

²⁷ TAQEEL (mazzanettiis) giyoogee meezaanan mazzanettata, kauyyada beettadasa giyoogaa.

²⁸ PAREES (shaahettiis) giyoogee ne kawotetta shaahettidi, Meedoonatuyyoonne Parssetuyyo imettiis giyoogaa” yaagiis.

²⁹ Hegaappe guyyiyan, Belshshaaxaari azazin, ochcha teeraa milatiya maayuwaa Daaneela maizzidosona; a qooriyanka worqqa sanssalataa aattidosona; qassi kawotettaa haariya heezzantto asa gidanaadan awaajjidosa.

³⁰ He galla qammi morkketi gelidi, Baabiloone Kawuwaa Belshshaaxaara woridosona. ³¹ Worin a kawotettaa Meedooniyaa Daariyoosi ekkiis. He

wode Daariyoosayyo laittai usuppun tammanne naa77a.

6

Daaneeli Gaammotu Ollan Olettiis

¹ Kawoi Daariyoosi ba kawotettaa ubbaa gid-don baappe garssaara biittaa haariya xeetanne laatamu asata sunttiyoogee lo77o giidi qoppiis.

² Qassi kawuwaassi aibanne pacissennaadan, he biittaa haariyaageeta xeellana mala, heezzu asata halaqa oottidi dooriis; doorettidaageetuppe is-soi Daaneela. ³ Daaneeli oosuwaa oottanau bau de7iya dumma eran hara halaqatuppenne biittaa haariyaageetuppe aadhdhidi beettiis. Hegaa gishshau, kawoi a ba kumetta kawotettaa bolli bolla oottidi sunttanau halchchiis.

⁴ Yaatin, biittaa haariyaageetinne halaqati Daaneela mootanau, i aissiyo aisuwaa bolli bala demmana giidi koyidosona. SHin i keehi kiphatanne ammanettiya asa; qassi geellabaa ootenna asa gidido gishshau, a mootanau a bolli aiba balanne demmibookkona. ⁵ Wurssettan eti giiddi, “A Xoos-saa higgiiyaa baggaara gidikkoppe attin, hara baggaara Daaneela mootiyoobaa demmokko” yaagidosona.

⁶ Hegaappe guyyiyan, biittaa haariyaageetinne halaqati issippe kawuwaakko biidi, hagaadan yaagidosona; “Kawuwau Daariyoosaa, merinau de7a!

⁷ Nuuni ne kawotettaa oosuwaa oottiya halaqati, biittaa haariyaageeti, ola gadaawati, zoriyaageetinne auraajjaa haariyaageeti ubbai maayido issi zoretai de7ees. Hegeekka hachchippe biidi hasttamu gallassai gakkanaashin, ai asinne nena

kawuwaa woossanaappe attin, hara ai asakka woikko ai xoossakka woossennaadan, neeni awaajuwaa kessanaassa; geelladan woossiyaabi de7ikko, gaammotu ollan olettanaadan neeni azazanaassa. ⁸ Simmi kawuwau, ha awaajoi shaarettenna Meedoonatunne Parssetu higgiaadan, minonne laamettennaagaa gidana mala parama” yaagidosona. ⁹ Hega gishshau, Kawoi Daariyoosi awaajuwaa xaafidi paramiis.

¹⁰ Daaneeli awaajoi parametti kiyidoogaa erido wode, ba soo biis; biidi bolla pooqiyen de7iya kifiliyaa geliis. He kifiliyaa maskkootee Yerusalaame baggi simmidi dooyetti uttidaashin, ba kase woossiyoogaadanka gulbbatidi, ba Xoossaa galatiiddi, hachchi hachchi heezzutoo woossiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, ha asati issippe biidi, Daaneeli ba Xoossaa woossishiininne maaduwa oichchishin demmidosona. ¹² Demmidi kawuwaakko biidosona; biidi kawuwaa, “Kawuwau, ha hastamu gallassatu giddon nena woossanaappe attin, hara ai asakka woikko ai xoossakka woossiyaabi gaammotu ollan olettanaadan awaajjabeikkiiyye?” yaagidi awaajuwaabaa haasayidosona.

Kawoi zaaridi, “Awaajjaas; awaajoi shaarettenna Meedoonatunne Parssetu higgiaadan minnidaagaa” yaagiis.

¹³ Yaagin eti, “Kawuwau, yaatin hekko Yihudaappe omoodettidi, yiidaageetuppe issuwaa gidiya Daaneeli, neeyyookka neeni paramada kessido ne awaajuwaayyookka azazettenna. I ha77ikka hachchi hachchi heezzutoo ba Xoossaa woossee” yaagidosona.

¹⁴ Kawoi heгаа siyido wode keehi azzaniis; Daaneela ashshanau qofaa qachchidi, awai wullana gakkanaashin, ashshiyo ogiyaa ubbaa koyiis.

¹⁵ He wode asati issippe kawuwaakko biidi, “Kawuwau, Meedoonatunne Parssetu higgiaadan gidikko, kawoi awaajjido awaajoi woikko azazido azazoi laamettennaagaa neeyyo era” yaagidosona.

¹⁶ Hegaа gishshau, kawoi azazin, Daaneela ehiidi, gaammotu ollan olidosona. Olishin kawoi Daaneela, “Neeni ubbaton goinniyo Xoossai nena ashsho” yaagiis. ¹⁷ Eti shuchchaa ehiidi, ollaa doonaa baridosona; ooninne Daaneela hegaappe kessennaadan, kawoi ba maatafaanne ba kawotettaa halaqatu maatafaa gorddido shuchchaa bolli wottiis. ¹⁸ Hegaappe guyyiyan, kawoi ba keettaa simmidi, quma meennaaninne pashkkissiyaabaa aibakka baakko shiishshennan, xiskkuwaara xayidi aqiis.

¹⁹ Maallado guuran kawoi denddidi, eesotiddi gaammotu ollaakko biis. ²⁰ Ollaakko bi gakkidi hirggiiddi, “De7o Xoossaa ashkkaarau Daaneelaa, neeni ubbaton goinniyo ne Xoossai nena gaammotuppe ashshanau danddayidee?” yaagidi xeesiis.

²¹ Daaneeli zaaridi, “Kawuwau, merinau de7a!
²² Ta Xoossai bari kiitanchchaa kiittidi, gaammotu doonaa gorddiis; eti tana bochchibookkona. Aissi giikko, taani a sinttan xillo. Qassi kawuwau, taani ne sinttankka moorobaa oottabeikke” yaagiis.

²³ Yaagin kawoi keehippe ufaittiis; ufaittidi Daaneela ollaappe kessanaadan azaziis. Daa-

neeli ollaappe kiyiis; ba Xoossan i ammanettido gishshau, a bollan aiba deshettikka beettibeenna.

²⁴ Hegaappe guyyiyan, Daaneela mootida asata ehaanaadan kawoi azaziis. Azazin eti oiqet-tidi, bantta maccaasaaranne bantta naatuura is-sippe yiidi, ubbaikka gaammuwaa ollan olettidosona. Eti ollaa duge gakkennan de7ishin, gaam-moti sophi ekkidi, eta meqettaa mentteretti aggidosona.

²⁵ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Daariyoosi asaa ubbaassi, kawotettatussi ubbaassinne dumma dumma qaalan haasayiya zaretussi ubbaassi ha-gaadan yaagidi xaafiis;

“Saro de7eetii!

²⁶ “Ta kawotettan de7iya asai ubbai Daaneela Xoossaassi yayyana malanne kokkorana mala, taani awaajuwaa kessaas.

“Aissi giikko, i de7o Xoossaa;
qassi i merinau de7iyaagaa.
A kawotettai mulekka xayenna;
a kawotaa maataikka mule attenna.

²⁷ I ashsheesinne
metuwaappe kessi ekkees.

Saluwankka sa7ankka
malaataanne ooratabaa oottees.
Daaneela gaammotu doonaappe
ashshidaagee a!” yaagiis.

²⁸ Hegaa gishshau, ha Daaneeli Daariyoosa kawotettaa wodenne Parssiyaa Qiירוosa kawotettaa wode ubban ishalidi de7iis.

7

Daaneeli Be7ido Oiddu Do7atu Ajuuutaa

¹ Baabiloone Kawoi Belshshaaxaari kawotido koiro laitti, Daaneeli ba arssan zaqqullidi, aimuwaanne ajuutaa be7iis. I ba aimuwan be7ido aife yohota xaafiis.

² Daaneeli hagaadan yaagidi xaafiis; “Qammi taani ta ajuutan saluwaappe yiida oiddu carkkoti wogga abbaa bul77akkishin be7aas. ³ Qassi is-soi issuwaappe dummatiya oiddu gita do7ati abbaappe kiyidosona.

⁴ “Koiro do7ai gaammo milatees; qassi ayyo ankuwaadan qefee de7ees. Ta xeellishin, a qefee shodettin, biittaappe denddidi, asadan naa77u gediyan eqqanaadan oosettiis; qassi asa wozanaikka au imettiis.

⁵ “Qassi naa77antto do7ai issi bagгаа xoqqu giidi eqqida beere giyo iita do7aa milatees. He do7ai heezzu gaille meqettaa ba doonan baaridi, ba achchan saxxi oiqqiis. Yaatidaagee, ‘Dendda; denddada daro ashuwaa ma’ geetettiis.

⁶ “Hegaappe simmin qassi, maahe milatiya hara do7aa be7aas. Azokkuwan kafuwaa qefe milatiya oiddu qefeti de7oosona. Qassi ayyo oiddu huupheti de7oosona. Ha do7aayyo haariyo maatai imettiis.

⁷ “Hegaappe simmin, qamma ajuutan yashshiya, daganttiyaanne keehippe minniya oiddantto do7aa be7aas. Ayyo gita birata achchati de7oosona. I banan gaittidabaa ubbaa etan mentterettidi meesinne miishin attidaagaa bari gediyan yererettees. Kase ta be7ido do7atu ubbaappe i dummatees; ayyo tammu kacee de7ees. ⁸ Taani ha kacetubaa qoppishin, he kacetu giddoppe hara issi guutta kacee kiyishin be7aas;

he kacee hankko kacetuppe heezzata xoqollidi oliis. Ha kaciyaassi asa aife milatiya aifeenne otoruwan haasayiya inxxarssai de7ees.

Merinaasappe De7iyaagaabai Qonccido Ajjuu-taa

⁹“Taani hegaa xeellishin, kawotaa araataati utettau giigidosona. Giigin Merinaasappe De7iyaagee ba araatan uttiis. A maayoi shachchaadan, a huuphiyaa binnaanaikka puuttuwaadan bootta. A araatainne araataa irzzoti tamaadan lacottoosona. ¹⁰Tamaa shaafai pulttidi, a araataa gid-doppe kiyees. SHa7utoo sha7ati ayyo oottoosona; qassi daro miilooneti a sinttan eqqidosa. Yaati-daashin pirddaa pirddiyoogee doomettiis; max-aafatika dooyettidosona.

¹¹ “Ha guutta kacee haasayiyo otero qalalai taayyo siyettiyo gishshau, taani ha77ikka tolada xeellaas. Xeellishin eti ha do7aa woridi, eexxiya taman a olidi xaissidosona. ¹² Hankko heezzu do7ata gidikko, eta maataikka ekettiis; shin eti keerettida wodiya paxa de7ona geetettidosona.

¹³ “Qassikka taani he qamma ajjuutan, asa na7a milatiyaagee saluwaa shaaraara yiyaagaa be7aas. Yiidaagee Merinaasappe De7iyaagaakko shiiqin, eti a a sintti aattidosona. ¹⁴ Asai ub-bai, kawotettati ubbainne dumma dumma qaalan haasayiya zareti ubbai ayyo haarettana mala, maatai, bonchchoinne kawotettai ayyo imettiis. A maatai merinau shaarettenna maataa; a kawotettai mulekka xayennaagaa.

Ajjuutaa Birshhettaa

15 “Tana Daaneela gidikko, ta be7idoban ubban dagammaas; ta ajjuutaikka tana shabbariis.

16 Yaatin, taani heгаа eqqidaageetuppe issuwaakko shiiqada, ha ubbaassi tumu birshshettai aibakko oichchaas. Oichchin i taayyo a birshshettaa ubbaa hagaadan yaagidi odiis; 17 ‘Ha oiddu gita do7ati ha sa7an sinttappe denddana oiddu kawotettata. 18 SHin Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa geeshshati a kawotettaa ekkidi, merinau bantassa oottana; meri merinau kawotettaa eti laattana’ yaagiis.

19 “Hegaappe guyyiyan, taani hara do7atu ubbaappe dummatidi yashshiya oiddanto do7aassi de7iya tumu birshshettaa eranau koyaas. He do7aassi birata achchainne nahaase birata xugunttai de7ees; i banan gaittidabaa ubbaa mentterettidi meesinne miishin attidaagaa bari gediyan yererettees. 20 Qassi ha do7aa huuphiyan de7iya tammu kacetubaanne qassi guyyeppe kiyidi, etappe heezzata xoqolli olida qeeri kaciyaabaakka eranau koyaas. He qeeri kaciyaassi aifetinne ooro qaalaa haasayiya inxxarssai de7ees. He kacee hankkootu ubbaappe aadhdhi yashshiyaagaa. 21-22 Taani xeellishin, ha kacee geeshshatuura olaa gaittidi, Merinaasappe De7iyaagee yaana gakkanaashin, eta xooniis. Hegaappe guyyiyan, Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa geeshshatussi pird dai pird dettiis; eti kawotettaa laattiyo wodeekka gakkiiis.

23 “I taayyo birshshettaa hagaadan yaagidi yootiis; ‘Oiddanto do7ai ha sa7an sinttappe denddana oiddanto kawotettaa. He kawotettai hara kawotettaa ubbaappe duma; biittaa sa7aa

i maana, yedhdhananne mentterettana. ²⁴ Qassi tammu kaceti ha kawotettatuppe denddana tammu kawota. Hegaappe guyyiyan, kase tammu kawotuppe dummatiya hara kawoi denddana. I etappe heezzu kawota xoonidi haarana. ²⁵ I Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa bolli xalidi haasayana; a geeshshatakka huqqunnana. Qassi wodetanne wogaa laammanau qaaqqatana. Wodee, wodetinne wodiya baggai gakkanaashin geeshshati a maataappe garssaara haarettana.

²⁶ “SHin hegaappe guyyiyan, pirdaa pirddiyoogee doomettana; doomettin a maatai mulee ekettana; ekettidi merinau xayana. ²⁷ Saloppe garssaara de7iya kawotettatu ubbaa maatai, wolqqainne gitatetai Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa geeshsha asatuyyo imettana. A kawotettaikka merinaa kawotetta gidana; deriyaa haariyaageeti ubbati ayyo azazettananne ayyo oottana’ yaagiis.

²⁸ “Ta ajuutaabai hagan wuriis. Taani Daaneeli, ta qofan daro shabbarettaas; ta som77oikka hegaa erissees. SHin ubbabaakka taani ta wozanan wottaas” yaagidi xaafiis.

8

Daaneeli Be7ido Dorssa Orggiyaanne Deeshsha Orggiyaa Ajuutaa

¹ Belshshaaxaari kawotido heezzantto laitti, taani Daaneeli hagaappe kase be7ido ajuutaappe hara ajuutaa be7aas. ² He ajuutan ai be7idanaa

giikko, Elaama biittan Suusa giyo kataman, Uulaaya giyo shaafaa lanqqen eqqidaagaa tana be7aas.

³ He shaafaa lanqqen naa77u adussa kaceti de7iyo dorssa orggee eqqiis. Naa77u kacetuppe issoi guyyeppe mokkiis; shin koiro mokki-daagaappe aduqqees. ⁴ He dorssa orggee ba kaciyan qaicanau, arggo baggi, huuphessa bagginne tohossa baggi xenggishin be7aas. Aara eqettanaunne a wolqqaappe kessi ekkanau ai meheenne danddayibeenna. I ba koyidoogaa oot-tiis; yaatidi bana gitayiis.

⁵ Taani ha ajuutaabaa qoppishin, issi deeshsha orggee arggo baggappe kiyidi, biittaa sa7aa kanttidi, tohoi sa7aa yedhdhennan yiis; ayyo naa77u aifetuppe gidduwan issi wogga kacee de7ees. ⁶ Ikka daro hanqquwaara jaamidi, shaafaa lanqqiyan taani be7ido naa77u kaciyaara de7iyya dorssaakko, waretau xenggiiddi yiis. ⁷ Yi gakkidi, daro yiillotidi, taani xeellishin, dorssa orggiyaa kaceti naa77aikka meqqana gakkanaashin, iita dom77ettaa dom77iis. Dorssa orggiyaassi aara eqettanau wolqqai baawa; heгаа gishshau, deeshsha orggee a onggidi, yedhdhi eqqiis. Deeshsha orggiyaa wolqqaappe he dorssa orggiyaa ashshiyaabi baawa.

⁸ He deeshsha orggee keehi gitatiis; shin a wolqqai dari dari biyo wode, a wogga kacee meqqiis; meqqidaagaa sohuwan, oiddu wogga kaceti biittaayyo oiddu bagga ginaakko simmidi diccidosona. ⁹ Ha oiddu kacetuppe issuwaa bolli hara guutta kacee morkkidi, wolqqan tohos-sakko, arshshokkonne Israa7eela biittaakko sim-

midi dicciis. ¹⁰ I biidi saluwan de7iya olanchchata gakkanaashin dicciis; diccidi saluwaa xoolintte-tuppe unddenaageeta sa7an duge olidi, eta yed-hdhiis. ¹¹ Qassi i bana xoqqu oottidi, olanchchatu Gadaawaara likkissiiis. Hachchi hachchi assi yarshshiyo xuuggiyo yarshshuwaakka teqqiis. Qassi a Beeta Maqidasiyaakka laaliis. ¹² Makkalaa gaasuwan geeshshatu olanchchatinne hachchi hachchi yarshshiyo yarshshoi he kaciyaassi imettiis. Tumaikka sa7an olettiis; he kacee oottiyoo bai ubbai ayyo injjetiis.

¹³ Hegaappe guyyiyan, issi geeshsha kiitanchchai haasayishin taani siyaas. Hankko geeshsha kiitanchchai ha kiitanchchaa, “Ha hachchi hachchi yarshshiyo yarshshuwaa ajuutai polettana wodee audee? Ha makkalai bashshaa ehiiddi, aude gakkanaashin gam77anee? Qassi saluwaa olanchchatinne geeshsha sohoi aude gakkanaashin yerettiiddi de7anee?” yaagidi oichchiis.

¹⁴ Yaagin koiro geeshsha kiitanchchai zaaridi, “Naa77u sha7anne heezzu xeetu maalladoinne omarssai gakkanaashin gam77ana; hegaappe guyyiyan, Beeta Maqidasee geeyana” yaagidi yootishin siyaas.

Kiitanchchai Gabreeli Ajuutaa Birshshiis

¹⁵ Taani, Daaneeli, ha ajuutaa be7aiddanne a birshshettaa eranau qoppaidda de7ishin, issi asa milatiyaagee ta sinttan eqqidaagaa be7aas. ¹⁶ Qassi taani Uulaaya SHaafaappe, “Gabreelaa, ha bitaniyaassi ha ajuutaa birshshettaa yoota” yaagiya cenggurssaa siyaas.

¹⁷ I yiidi taani eqqido sohuwaa matido wode, taani dagammada, ta som77uwaa biittau duge zaarada kunddaas. Kunddin i tana, “Asa na7au, ha ajuutai wurssettaa wodiyaabaa bessiyaagaa gidiyooogaa akeeka” yaagiis.

¹⁸ I tanaara haasayiyo wode, taani biittan gufanada, xiskkuwaa kaira uttaas. Yaatin, i tana biittaappe pude denttidi, ta gediyan essiis. ¹⁹ Essidi tana, “Siya, taani GODAA hanqquwaa wurssettan hananau de7iyaabaa yootais; aissi giikko, ha ajuutai GODAI keeri wottido wurssettaa wodiyan hananabaa yootees.

²⁰ “Neeni be7ido naa77u kaciyaara de7iya dorssa orggee Meedoonanne Parsse kawotu leemiso. ²¹ Deeshshaa orggee qassi Giriike kawuwaa leemiso; a naa77u aifetuppe gidduwan de7iya wogga kacee koiro kawuwaa. ²² Kacee me77i wodhdhin, a sohuwan morkkida oiddu kaceti a kawotettaappe shaahettidi kiyana oiddu kawotettatu leemiso; shin eta wolqqai koiroogaa wolqqaa gakkenna.

²³ “Eta kawotettaa wurssettai gakkiiyo wodenne eta makkalai zawaa gakkiiyo wode, issi meqettaa iitanne cimmiya cincca kawoi denddana. ²⁴ I keehi mino gidana; shin ba wolqqaana gidenna. Daganttiya bashshaa i bashshana; i oottiyoobai ubbapai ayyo injjetana. I mino asatanne geeshsha asata xaissana. ²⁵ I cimmiyo gishshau, ayyo injjetana; qassi i bana ubbaappe xoqqu xoqqu oottana. Eti sa7i saro gi uttidaashin, etappe darota worana; qassi halaqatu Halaqaara i eqettana. SHin asi bochchennan i bau xayana.

²⁶ “Neeyyo odettida naa77u sha7anne heezzu xeetu maalladuwaanne omarsaa xeelliya ajjuutai tuma; shin daro wodiyaappe guyyiyan polettanau de7iyo gishshau, gorddada maatafaa a bolli wottada naaga” yaagiis.

²⁷ Taani Daaneeli, keehi daafurido gishshau, sahettada daro gallassaa zin77aas. Hegaappe guyyiyan denddada, kawuwaa oosuwaa baas. Ha ajjuutan taani keehippe shabbirettaas; akeekanaukka danddayabeikke.

9

Daaneeli Ba Asaa Gishshau Woossiis

¹ Meedoonaa biittaa asa gidia Arxxekssiisa na7ai Daariyoosi Baabiloonen kawotiis. ² I kawotido koiro laitti, taani Daaneeli, Geeshsha Maxaafata nabbabaas; nabbabaidda hananabaa yootiya Ermmaasassi GODAI yootidoogaadan Yerusalaamee laappun tammu laittaa kolettidi gam77anau de7iyoogaa akeekaas.

³ Hegaa gishshau, taani Godaakko Xoossaakko simmaas; simmada waaruwaa maayada, bidintaa bolli uttada, xoomaidda, a woossaisinne ayyo watiwatais.

⁴ Taani nagaraa paaxaidda, GODAA ta Xoossaa hagaadan yaagada woossaas; “Abeet Godau, wolqqaamanne yashshiya Xoossau, nena siiqiyaageetuyyoonne ne azazuwaayyo eeniyaageetuyyo ne aggenna siiquwaanne maachchaa naagiyaagoo, ⁵ nuuni nagaraa oottidanne balida; nuuni iitabaa oottidanne makkalida; ne azazuwaappenne ne wogaappe wora simmida. ⁶ Nu kawotuyyo, nu halaqatuyyo,

nu aawatuyyoonne biittan de7iya asa ubbaayyo ne sunttan hananabaa yootida ne ashkkarati odidoogaa siyennan ixida.

⁷“Abeet Godau, neeni xillo; shin nuuni hachchi yeellaa maayida. Yihudaaninne Yerusalaamen de7iya asai ubbai, nuuni neeyyo ammanettennan ixin, neeni haaho biittaaninne mata biittan laalido Israa7eela asai ubbai yeellatida. ⁸ Abeet Godau, nuuni, nu kawoti, nu halaqatinne nu aawati nena naaqqido gaasuwan yeellaa maayida. ⁹ SHin nuuni ayyo makkalidabaa gidikkokka, Godai nu Xoossai maariyaagaanne atto yaagiyaagaa. ¹⁰ Nuuni GODAASSI, nu Xoossaassi, azazettibookko; qassi hananabaa yootiya ba ashkkaratu baggaara i immido a higgiiyaa naagibookko. ¹¹ Israa7eela asai ubbai ne higgiiyaa mentidi, wora simmidosona; ne azazuwaassikka eenibookkona.

“Nuuni ne bolli nagaraa oottido gishshau, Xoossaa ashkkaraa Muuse Higgiiyaa Maxaafan xaafettida qanggettainne pirddai nu bolli tigettiis. ¹² Qassi nu bollinne nuna kaalettiyaageetu bolli gita bashshaa ehaanau neeni haasayido qaalaa nu bolli poladasa. Aissi giikko, Yerusalaame bolli gakkidabaa mali saloppe garssan hara biittaa bolli mulekka gakkibeenna. ¹³ Muuse Higgiiyan xaafettidoogaadan, ha bashshai ubbai nu bolli gakkiiis. Gakkinkka nu nagaraappe simmibookko; ne tumaa ezggibookko; nena, GODAA nu Xoossaakka maarotaa oichchibookko. ¹⁴ GODAI ha bashshaa nu bollan ehaanau guyye gibeenna; aissi giikko, GODAI nu Xoossai ba oottiyoban ubban xillo; shin nuuni ayyo

azazettennan ixxida.

¹⁵ “Abeet Godau, nu Xoossau, kase ne asaa ne mino kushiyan Gibxxeppe kessada, hachchi-igaadankka ne sunntaa xeegeessidaagoo, nuuni nagaraa oottida; nuuni balida. ¹⁶ Abeet Godau, neeni kase ne xillo ooso ubbaa oottidoogaadan, hai ne hanqquwaanne ne teegaa ne katamaappe, Yerusalaameppe, ne geeshsha deriyaappe, wora zaara. Nuuni oottido nagarainne nu aawati oottido mooroi Yerusalaammenne ne asaanne nu yushuwan de7iya ubbaassi qilliicciyoobaa kessiis.

¹⁷ “Simmi ha77i nu Xoossau, taani ne ashkkaarai woossiyo woosaanne watiwatuwaa siya. Godau, ne sunntaa gishshau gaada, ha kolettida ne Beeta Maqidasiyaa ne keha aifiyan xeella. ¹⁸ Abeet ta Xoossau, ne haittaa nuukko yeggada siya; ne aifiyaakka dooyada, ne sunntan xeesettida katamaa bashshaa xeella. Nuuni neessi watiwatiyoogee, nu xillotettaa gishshaassa gidennan, ne gita maarotettaa gishshaassa.

¹⁹ “Abeet Godau, siya! Abeet Godau, atto ga! Abeet Godau, ezganne ootta! Ne katamainne ne asai ne sunntan xeesettido gishshau, abeet ta Xoossau, ne sunntaa gishshau gam77oppa” yaagaas.

Gabreeli Daaneelassi Sinttappe Hananabaa Yootiis

²⁰ Taani woossaidda, ta nagaraanne ta asaa Israa7eela nagaraa paaxaidanne ta Xoossaa geeshsha deriyaabaa, Yerusalaamebaa GODAASSI ta Xoossaassi watiwataidda takkaas. ²¹ Hegaadan hanaidda taani de7ishin, kase ajuutan taani be7ido Gabreeli, taakko eesuwan paalliiddi, omarssa yarshshuwaa yarshshiyo

saatiyan puttu giis. ²² I hagaadan yaagidi, taayyo yootiis; “Daaneelaa, taani eraanne akeekaa neeyyo immanau ha77i yaas. ²³ Neeni biron woosaa doommaanne ne woosaa zaaroi imettiis; taanikka hegaa neeyyo yootanau yaas. Aissi giikko, Xoossai nena keehi dosees. Hegaa gishshau, taani odiyogaa qoppa; ajjuutaakka akeeka.

²⁴ “Laapputoo laappun tammu laittai Xoossai ne asaassinne ne geeshsha katamaassi keerido wodiya. He wodetun naaqoi wurana; nagaraa oosoi attana; mooroi maarettana; merinaa xil-lotetta gelana; ajjuutainne hiraagai polettananne Ubbaappe Aadhdhida Geeshsha Sohoi tiyettana.

²⁵ “Hegaa gishshau, haga eraanne akeeka. Yerusalaame katamai bottokonettanaunne keexettanau azazoi kiyido gallasaappe biidi Halaqai Masee yaana gakkanaashin, laapputoo laappunainne usuppun tammanne naa77utoo laappun laittai aadhdhana. Hegan Yerusalaame katamai bottokonettana; ogetikka yuushuwaa gimbbetikka osettana. SHin gimbbettiyo wodee meto wode gidana.

²⁶ “Usuppun tammanne naa77utoo laappun laittaappe guyyiyan, Masiyaa asi worana. A matan aibinne baawa. Yiya halaqaa asai katamaanne Beeta Maqidasiyaa laalana. He katamaa wurssettai di7uwaadan akeekennan yaana. He wodeppe biidi wurssettai gakkanaashin, olainne bashshai awaajetti uttiis. ²⁷ He halaqai laappun laitta gakkanaassi asaara mino maachchaa maacetana. He laappun laittatu gina shaahuwan i yarshshuwaa yarshshiyogaanne imotaa im-

miyoogaa teqqana. Beeta Maqidasiyaayyo giddo ginan bashshaa tunatettaa i essana. Wurssettan awaajettida boshai a bolli tigettana” yaagiis.

10

Daaneeli Xegiroosa SHaafaa Matan Be7ido Ajjootaa

¹ Parsse Kawoi Qiirroosi kawotido heezzantto laitti, Bilxxaasoora giyo Daaneelassi hara ajjootai qoncciiis. He ajjootan qonccidabai tuma; qonccidabaikka wolqqaama olaabaa. He akeekai au imettidoogee ajjootaana.

² He wode taani, Daaneeli, heezzu saaminttaa azzanaas. ³ Lo77o quma mabeikke; ashoi woikko woine eessi ta doonakko shiiqibeenna. Heezzu saaminttai wurana gakkanaashin aibanne tiyet-tabeikke. ⁴ Koiro aginan laatamanne oiddantto gallassan, Xegiroosa giyo gita shaafaa lanqqiyan taani eqqada xeellaas; ⁵ xeellada liinuwaa giyo maayuwaa maayida issi bitaniyaa be7aas. I ba xeessan muruta worqqaappe oosettida qabattuwaa gixxi uttiis. ⁶ A bollai phooliya inqquwaa milatees; a som77oi wolqqanttaadan phalqqi gees; a aifetikka tamaa lacuwaa milatoosona; a kusheenne a tohoi qucettida na haasiyaa birataadan poo7issee; a qaalaikka daro asai haasayiyo qaalaadan hanees.

⁷ Ha ajjootaa taani Daaneeli tarkka be7aas. Tanaara de7iya asati be7ibookkona; eti keehi dagammido gishshau, baqatidi qosettidosona. ⁸ Taani ha gita ajjootaa xeellaidda, tarkka attas; taayyo wolqqai ixxin daafuraas; ta som77oi keehi

bullattiis. ⁹ He wode taani i haasayiyoogaa siyaas; siyada biittan duge gufannaas; gufannidosan xiskkuwaa kairaa.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan, issi kushee tana bochchiis; bochchin taani kokkoraidda de7ishin, tana ta kushiyaaninne ta gulbbatan gulbbatissiiis.

¹¹ Gulbbatissidi i tana, “Laa, Xoossai keehi siiqido Daaneelaa, taani neeyyo yootiyo qaalaa loittada akeeka; dendda eqqa. Aissi giikko, taani neekko kiitettada yaas” yaagiis. I tana hagaadan yaagin, taani kokkoraidda dendda eqqaas.

¹² Qassikka i hagaadan yaagiis; “Daaneelaa, ainne yayyoppa! Aissi giikko, neeni akeekaa demmanau qofaa qachchidonne ne Xoossaa sintan ne huuphiyaa kaushshido koiro gallassaappe doommidi, ne woosai siyettiis; taanikka hegau zaaruwaa ekkada yaas. ¹³ SHin Parsse kawotettaa halaqa gidiya ayyaanai laatamanne isiini gallassaa tana teqqiis. Yaatin, kiitanchchatu halaqatuppe issoi, Mikaa7eeli tana maaddanau yiis. Taani a yan Parsse kawotettaa halaqaara aggada yaas. ¹⁴ Taani ha77i neekko yiidoogee, wurssetta gallassatun ne asaa bolli hananau de7iyaabaa neeyyo qonccissanaassa; aissi giikko, ha ajjuutai sinttappe hananau de7iyaabaa” yaagiis.

¹⁵ I hegaa taayyo yootiyo wode, taani ta som77uwan xuggunnada, sirphphi gaas.

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, asa milatiya issoi ta menttershshaa bochchiis; bochchin ta doonai dooyettin, haasayaa doommaas. Doommada ta sinttan eqqidaagaa hagaadan yaagaas; “Ta godau, ha ajjuutan taani keehi dagammido gishshau, daro daafuraas. ¹⁷ Taani ne ashkkarai nenaara ta

godaara haasayanau waata danddayiyaanaa? Ta wolqqai wuriis; shemppanaukka taayyo ixettiis” yaagaas.

¹⁸ Yaagin he asa milatiya issoi naa⁷⁷anttuwaakka tana bochchidi, taayyo wolqqaa immiis. ¹⁹ Yaatidi tana, “Laa, Xoossai keehi siiqido bitaniyau, ainne yayyoppa! Saroi neeyyo gido. Ha⁷⁷i simmi minna; ee minna” yaagiis.

I hegaadan gin, taani minnaas; minnada, “Ta godau, neeni tana minttido gishshau, ha⁷⁷i oda” yaagaas.

²⁰ Yaagin i zaaridi, “Taani neekko aibissi yi-idaakko erai? Ha⁷⁷i taani simmada baada, Parsse halaqa gidiya ayyaanaara olettana; qassi taani bin, Giriike halaqa gidiya ayyaanai yaana.

²¹ SHin taani neeyyo Tumaa Maxaafan xaafettid-abaa yootana. Taani etaara olettiyo wode, ne halaqaa Mikaa⁷eelappe attin, tana maaddiya harai issoinne baawa.

11

Huuphessa Biittaa Kawuwaanne Tohossa Biittaa Kawuwaa

¹ “Meedoona biittaa asa gidiya Daariyoosi kawotido koiro laittan, taani a maaddanaunne minttanau a miyyiyan eqqaas.

² “Ha⁷⁷i simmi taani neeyyo tumaa odais. Hara heezzu kawoti Parsse biittan kawotana; qassi etappe guyyiyan kawotiya oiddantto kawoi, kaseegeetu ubbatuppe aadhhdida dure gidana. I ba duretettaa gaasuwan wolqqaa demmiyo wode, asai ubbai Giriike kawotettaara olettana mala denttettana.

³ “Hegaappe guyyiyan, wolqqan haariya mino kawoi denddana; denddidi ba koyidobaa ubbaa oottana. ⁴ I denddidoogaappe guyyiyan, a kawotettai duuxerettidi, oiddu sohuwan shaahetana. A zareti a kawotettaa laattokkona; ikka qassi kase haaridoogaadan haarena. Aissi gi-ikko, a kawotettai appe ektetidi, haratussi imetana.

⁵ “Tohossa biittaa kawoi mino gidana; shin a halaqatuppe issoi appe aadhdhi minnidi, he gita kawotettaa haarana.

⁶ “Guutta laittaappe guyyiyan, tohossa biittaa kawoinne huuphessa biittaa kawoi bantta gidдон dabbotettaa maachchaa maacettana. Maacettin tohossa biittaa kawuwaa na7iyaa huuphessa biittaa kawuwaa gelana; shin i wolqqaikka minnenna; qassi ikka a wolqqaikka daro wodiyaа gam77enna. He wode a, o ajjabiyaageeti, i aawainne o maaddiyaageeti ubbai aadhdhidi imettana.

⁷ “Hegaappe simmin, i dabbotuppe issoi tohossa biittan kawotana. Kawotidi huuphessa biittaa kawuwaa bollan woraajjana; a qatuwaa mentti gelidi, a xoonana. ⁸ Qassi eta xoossata, misiletanne biraappenne worqqaappe oosettida miishshata ekkidi, Gibxxe efaana. Yaatiidi amarida wodiyaу huuphessa biittaa kawuwaa bochenan aggi bayana. ⁹ Hegaappe guyyiyan, huuphessa biittaa kawoi tohossa biittaa kawotettaa bolli woraajjana; shin diggin, guyye ba biitti baqana.

¹⁰ “Huuphessa biittaa kawuwaa attuma naati olau giigidi, daro olanchchata shiishshana; shiishshidi sinttan gaittiyaabaa ubbaa meecciya

wolqqaama di7uwaadan, kanttidi oliiddi, tohossa kawuwaa qatuwaa gakkana. ¹¹ He wodiyan tohossa biittaa kawoi keehi hanqqettidi, huuphessa biittaa kawuwaa olanau denddana. Denddidi huuphessa biittaa kawoi shiishshido daro olanchchatura olettidi, eta xoonana. ¹² Daro olanchchata omooddidoogaappe guyyiyan, tohossa biittaa kawoi otoruwan pugettana. Yaatidi daro sha7aa worana; shin a xoonoi aara gam77enna.

¹³ “Waanidi giikko, huuphessa biittaa kawoi kaseegaappe aadhdhiya hara olanchchata giigissana; giigissidi amarida laittata takkiiddi, kumetta olaa miishshaa oiqqida ha olanchchata ekkidi, olau kiyana. ¹⁴ He wodiyan daroi tohossa biittaa kawuwaa bolli denddana. Ha ajuutai polettana mala, ne asaappekka issi issi makkalanchcha asati etaara issippe denddana; shin xoonokkona.

¹⁵ “Hegaappe guyyiyan, huuphessa biittaa kawoi tohossa biitti yiidi, yuushoi gimbbetti uttido issi katamaa olidi oiqqana. Oiqqin tohossa biittaa kawuwaa olanchchati wolqqa xayana; harai atto etappe mino olanchchatikka etaara eqettanau danddayokkona. ¹⁶ Aara eqettiyaabi mulekka bainna gishshau, huuphessa biittaa kawoi ba koyiyoobaa ubbaa oottana. I Israa7eela giyo lo77o biittan bau minni eqqidi, a xaissiyo wolqqa demmana. ¹⁷ I ba kawotettau de7iya wolqqa ubbaa ekkidi yaanau qofaa qachchana; qachchidi yiidi, tohossa biittaa kawuwaara dabbotettaa maachchaa maacettana. He kawotettaa oogganau halchchidi, ba na7iyo au immana; shin

a halchchoi polettenna.

¹⁸ “Hegaappe guyyiyan, i ba qofaa abbaa xanxxan de7iya biittatukko zaaridi, etappe darota olidi, bau ekkana. SHin issi ola gadaawai a otoruwaa giishshana; yaatidi a otoruwaa a bolli zaarana. ¹⁹ Hegaappe guyyiyan, huuphessa biittaa kawoi ba biitti ba qatuwaa simmana. SHin i hegan xubettidi kunddana; a naa77antto ooninne be7enna.

²⁰ “A sohuwan kawotidaagee ba kawotettaa bonchchuwaa naaganau giiraa giirissiya asa kawotettaa giddo kiittana. Gidikkonne, qantta wodiyaappe guyyiyan, hanqqon woikko olan gidennan i coo haiqqi xayana.

Huuphessa Biittaa Kawuwaa Karettidaagaa

²¹ “A sohuwan qassi issi karettida asi dendana; shin eti kawotettaa bonchchuwaa ayyo immokkona. Asai sa7i saro giidi uttidaashin, cimmi gelidi, kawotettaa i oiqqana. ²² Hegaappe guyyiyan, daro olanchchati a sinttappe pitettidi xayana; maachchaa halaqaikka haiqqana. ²³ Aara maachchaa maacetti simmidi, ba oottiyoojaa cimuwaa oottana; amarida asatu xalaalaa i minnana. ²⁴ Asai sa7i saro giidi uttidaashin, he biittan daro duretiya issi bagгаа i gelana. Gelidi kase ba aawai woikko ba maizza aawati oottibeennabaa oottana; ba omooddi shiishshido duretettaanne aquwaa bana kaalliyaaageetussi gishana. Qatotakka laalanau i halchchana; shin guutta wodiyaappe guyyiyan xayana.

²⁵ “Hegaappe guyyiyan xalidi, ba wolqqaakka minttidi, daro olanchchatuura tohossa biittaa kawuwaa bolli denddana. Qassi tohossa

biittaa kawoi keehi daronne wolqqaama olanchchatuura olau denddidi, aara olettana. SHin a bolli eti kasetidi maqqido maqquwaa gaasuwan, i etaara eqettanau danddayenna. ²⁶ Kawuwaara issi maaddan miyaageeti a worana; a olanchchati pitettana; a olanchchatuppe daroti olan haiqqana. ²⁷ Ha naa77u kawotikka bantta wozanan iitaa qoppiyo gishshau, eti issippe issi oidiyan uttidi haasayiiddi, issoi issuwaassi worddotana. SHin eti oottana giyoobai etau injjetenna; aissi giikko, Xoossai keerido wodee biron gakkiiichchibeenna.

²⁸ “Huuphessa biittaa kawoi daro duretettaara ba biitti simmana. SHin i ba wozanan geeshsha maachchaa ixkana. Ixxidi a xaissanau issibaa a bolli oottidi, ba biitti simmana.

²⁹ “Xoossai keerido wodee gakkin, i zaaridi tohossa biittaa bolli woraajjana; shin au kaseegaadan injjetenna. ³⁰ Aissi giikko, arggo bagga biittaappe yiya olaa markkabeti a dagantana. Yaatobare i guyye simmidi, geeshsha maachchaa bolli hanqqettana. Qassi hegaappe simmidi, geeshsha maachchaa aggiyaageetuura dabbotana.

³¹ “A olanchchati Beeta Maqidasiyaakka a yuushuwaa gimbbiyaakka tunissananne hachchi hachchi yarshshiyu yarshshuwaakka teqqana. Yaatidi eti bashshaa tunatettaa yan essana. ³² Maachchaa koliyaageeta i ba cimo qaalan ba bagga oottana; shin bantta Xoossaa eriya asai minnananne aara eqettana.

³³ “Asaa gidдон de7iya aadhdhida eranchchati daro asaa tamarissana; shin guutta wodiya

garssan ha tamarissiyaageeti bisuwan busakettana, taman xuuegettana, omoodettana woikko bonqgettana. ³⁴ He metotu gidдон de7iiddi, eti gutta maado demmana; daro asaikka eta bagga milatidi, etakko shiiqana; shin wozanappe gidenna. ³⁵ Aadhdhida eranchchatuppe unddenaageeti xubettana. Hegaadan hanidi, wurssettaa wodee gakkanaashin, eti paacettidi kiyana, geeyananne boree bainnaageeta gidana. Aissi giikko, Xoossai keerido wodee biron gakkiiichhibeenna.

Bana Xoqqissiya Kawuwaa

³⁶ “Kawoi bana koshshaa oottana; xoossatu ubbaappe bollaara bana xoqqu oottidi gitayana; qassi xoossatu Xoossaa bolli kase siyetti erenna iita qaala haasayana. Hananau qofan qashetti uttidabai hananau de7iyo gishshau, Xoossaa hanqqoi polettana gakkanaashin, i oottiyoobai ubbai ayyo injjetana. ³⁷ I kase ba maizza aawatu xoosata, woikko maccaasai siiqiyo xoossaa karana; i ba xalaalaa hara ubbaappe aattidi xoqqu ootanaappe attin, hara ai xoossanne wudenna. ³⁸ I eta bonchhanaagaa gishshaa qatotu xoosaa bonchhana; a maizza aawati erenna xoossaassi worqqaa, biraa, al77o shuchchanne lo77o imuwaa immidi bonchhana. ³⁹ Imatta xoossaa maaduwana mino qatotu bolli i woraajjana. Qassi ba maataa eriyaageeta i daro bonchhana. I eta daro asaa haariyaageeta oottidi sunttana; qassi biittaakka woito oottidi, etayyo shaakki shaakkidi immana.

⁴⁰ “Wurssettaa wodee gakkina, tohossa biittaa kawoi denddidi, huuphessa biittaa kawuwaa olana. SHin huuphessa biittaa kawoi paraa

gaareta, paraasatanne daro markkabeta ekkidi, a bolli gotiyaadan yaana. Yiidi daro biittaa bolli woraajjana; woraajjidi di7uwaadan eta meecci-iddi kanttana. ⁴¹ Qassi i Israa7eela giyo lo77o biittaa bollankka woraajjana. Woraajjin daro biittati a kushiyan kunddana; shin Eedooma, Moo7aabanne Amoonaa biittati a kushiyaappe atana. ⁴² I daro biittatu bolli woraajjiyo wode, Gibxxeekka appe kessi ekkenna. ⁴³ Gibxxe biittaa worqqa, biraanne duretettaa ubbaa i ba kushe oottana. Liibeenne Toophphee a geeduwaa kaalana.

⁴⁴ “SHin arshsho baggaappenne huuphessa baggaappe yiya odoi a daganttana; daganttin hanqquwaa eexxi kiyidi, darota woranaunne mule xaissanau denddana. ⁴⁵ I ba kawotaa dunkkaaniyaa abbaappenne puulanchcha geeshsha deriyaappe gidduwan tokkana. SHin a wurssettai gakkana; gakkina a maaddiyaabi xayana.

12

Wurssettaa Wodiyaa

¹ “He wodiyan, ne asaa heemmiya gita halaqai Mikaa7eeli denddana. Denddin kawotetti doommoosappe doommin, he wode gakkanaashin, be7i erenna meto wodee hanana. Gidikkonne, a sunttai Xoossaa Maxaafan xaafettido ne asai ubbai he wode attana. ² Kase haiqqidi moogettida asaappe daroti denddana. Etappe baggati merinaa de7uwau, baggati qassi yeellaunne merinaa kaushshau denddana. ³ Aadhdhida eranchchati, saluwaa poo7uwaadan, qassi darota xillotettaa

ogiyaa kaalettidaageeti meri merinau xoolintiyaadan poo7ana.

⁴ “SHin nenoo Daaneelaa, neeni wurssettaa wodee gakkanaashin, ha maxaafaa qaalaa gorddada, maatafaa wotta. Daroti yaanne haanne bichchaarana; eraikka darana” yaagiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan, taani Daaneeli, hara naa77ata, issoi shaafaappe hafintta lanqqiyan, issoi shaafaappe hefintta lanqqiyan eqqidaageeta be7aas. ⁶ Etappe issoi liinuwaa maayidi, shaafaa haattaappe bolla baggaara eqqidaagaa oichchiddi, “Ha maalaalissiyaabati polettana woyso wodiyaan gam77aneeshsha?” yaagiis.

⁷ He liinuwaa maayidi, shaafaa haattaappe bolla baggaara de7iyaagee ba ushachcha kushiyaanne ba haddirssa kushiyaan saluwaa zaari denttidi, merinau de7iyaagaa sunntan hagaadan yaagidi caaqqiis; “Hagee wodee, wodetinne wodiyaan baggai gakkanaashin gam77ana; qassi geeshsha asatu wolqqai kinchchettidi wuriyo wode, ha ubbabaikka polettana” yaagiis.

⁸ Hagaa ubbaa taani siyaas; shin taayyo gelibeenna. Yaatin, taani, “Ta godau, ha yoho ubbaassi wurssettai aiba gidanee?” gaada oichchaas.

⁹ Oichchin i zaaridi, hagaadan yaagiis; “Daaneelaa, ba. Aissi giikko, hagee maxaafai wurssettaa wodee gakkanaashin gorddettidabaanne maatafai a bolli wodhdhidobaa. ¹⁰ Daroti paacetidi kiyana, geeyananne boree bainnaageeta gidana; shin iitati iitabaa oottana. Iitatuppe issi

urinne akeekenna; shin aadhdhida eranchchati akeekana.

¹¹ “Hachchi hachchi yarshshiyoyarshshoi teqettoosappenne bashshaa tunatettai he sohuwan eqqoosappe 1,290 gallassa. ¹² Gencidi 1,335 gallassati wuranaashin gattiya uri anjjettidaagaa.

¹³ “Nena gidikko, neeni wurssettai gakkanaashin ba. Neeni shemppana; shemppada gallassatu wurssettan nena gakkiya laataa ekkanau denddana” yaagiis.

Wolaytta Bible **Portions of the Holy Bible in the Wolaytta language of Ethiopia**

copyright © 2004 SIM

© Faith Comes by Hearing

Language: Wolaytta

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

6baa8af2-99d9-51d5-a40a-ff54bdb9b793